

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas No.:1965/28

Karar No.:1965/45

Karar tarihi:9/9/1965

Resmi Gazete tarih/sayı:4.11.1965/12142

İtirazda bulunan : Adana Asliye İkinci Hukuk Mahkemesi

İtirazın konusu : 2559 sayılı Polis Vazife ve Selâhiyet Kanununun 12 nci maddesinde yer alan "yirmi bir yaşından küçük yaştaki kadın ve erkekler hiç bir suretle bu yerlerde çalıştırılmazlar." hükmünün, Anayasa'nın 11 inci ve 42 nci maddelerine ve temel haklara ilişkin kurallarına aykırı görüldüğünden iptaline karar verilmesi istenilmiştir.

Olay :

Adana Asliye İkinci Hukuk Mahkemesinin 1965/410 esas sayılı dosyasına göre davacı, nüfus kütüğünde 22/4/1943 olan doğum gününün 22/4/1942 olarak düzeltilmesini, 13/4/1963 günlü dilekçe ile de nüfus kaydına göre yirmi bir yaşını bitirmediği için gazino ve pavyonlarda artist olarak çalışmasına Polis Vazife ve Selâhiyet Kanunu hükümleri engel olduğundan, Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun 10 uncu ve 103 üncü maddeleri gereğince dâva sonuna kadar sözü edilen yerlerde artist olarak çalışmasının sağlanmasına karar verilmesini istemiştir. Mahkeme, bu isteği "Yaş düzeltilmesi dâvasının açıldığına ve Medenî Kanun ile Türk Ticaret Kanunu hükümlerine ve Polis Vazife ve Selâhiyet Kanununa göre ihtiyati tedbir olarak Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 103 üncü maddesi uyarınca davacıya varyete artisliği yapmasına müsaade vesikası verilmesine." şeklindeki 17/4/1963 günlü karar ile kabul etmiştir. Fakat davacı dâvasını takip etmemiş olduğundan 18/6/1963 günlü oturumda dâva müracaata bırakılmış ve 31/12/1963 gününde de dosya muameleden kaldırılmış, ihtiyati tedbir ref olunmuştur.

Bundan sonra davacı vekili 22/6/1965 günlü dilekçeyle dosyanın yeniden duruşmaya konulmasını ve Polis Vazife ve Selâhiyet Kanununun 12 nci maddesinin 2 nci fıkrasının Anayasa'nın 11 inci ve 42 nci maddelerine aykırı bulduğunu ileri sürerek müvekkilesinin ihtiyati tedbir yolu ile meslek ve sanatını yapmasına yeniden izin verilmesini istemiştir. Yenileme dilekçesi üzerine yapılan duruşmada Mahkeme, davacı vekilinin Anayasa'ya aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına vararak Anayasa Mahkemesine başvurmuştur.

Mahkeme kararında özetle : "Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri hakkındaki 44 sayılı Kanunun 27 nci maddesi uyarınca ileri sürülen Anayasa'ya aykılık iddiasının, Medeni Kanunun ve Türk Ticaret, Hukuk Muhakemeleri Usulü, Umumi Hıfzısıhha kanunlarının olay ile ilgili hükümleri ile, Türk Ceza Kanununun cezai ehliyeteye mütedair hükümleri ve diğer taraftan Anayasa'nın 11 inci ve 42 nci ve sair kişinin temel hak ve hürriyetlerine ilişkin maddeleri karşısında ciddi olduğu kanısına varıldığından, 2559 sayılı Polis Vazife ve Selâhiyet Kanununun 12 nci maddesinin (Yirmi bir yaşından küçük yaştaki kadın ve erkekler hiç bir suretle bu yerlerde çalıştırılmazlar.) hükmünün Anayasa'ya aykırı olması itibariyle iptali gerekir" denilmektedir.

Mahkemenin gönderdiği örneklerden ve kararı kapsamından Anayasa Mahkemesine başvurma işleminin 1964/647 esas sayılı yaş düzeltilmesi dâvasıyla de ilgili bulunduğu anlaşılmıştır.

İnceleme :

Esas No.:1965/28
Karar No.:1965/45

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğünün 15 inci maddesi gereğince yapılan ilk incelemede düzenlenen rapor, evrak örnekleri, mahkemenin gerekçeli kararı ve konu ile ilgili kanun maddesi okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünöldü :

Gerekçe :

Anayasa'nın 151 inci ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri hakkındaki 22/4/1962 gün ve 44 sayılı Kanunun 27 nci maddesi gereğince; mahkemelerin bir kanun hükmünün Anayasa'ya aykırılığını ileri sürmeleri, o mahkemede bakılmakta olan bir dâvanın bulunması ve iptali istenen kanun hükmünün bu dâvada uygulanacak bir hüküm olması koşuluna bağılı bulunmaktadır.

Yukarıda yapılan açıklamadan anlaşılacağı üzere; mahkemede bakılmakta olan yaş düzeltilmesi dâvasının duruşması sırasında davacı vekili tarafından 2559 sayılı Polis Vazife ve Selâhiyet Kanununun 12 nci maddesinin (Yirmi bir yaşından küçük yaşta ki kadın ve erkekler hiç bir suretle bu yerlerde çalıştırılmazlar.) hükmünü taşıyan fıkrasının Anayasa'ya aykırı bulunduğu ileri sürölmüş, mahkemece de bu iddianın ciddi olduğu kanısına varılarak sözü geçen hükmün iptali hakkında bir karar verilmek üzere mahkememize başvurulmuştur. Olayda davacı, mahkemeden nüfus kaydının düzeltilmesi suretiyle yaşının büyütölmelerini ve ayrıca verdiğı dilekçe ile de 2559 sayılı Polis Vazife ve Selâhiyet Kanununun 12 nci maddesinin çalışmayı yasaklayan hükmünün kendisi hakkında uygulanmaması için ihtiyati tedbir kararı verilmesini istemiştir. Ancak adı geçen kanunun 12 nci maddesi, bakılmakta olan nüfus kaydının düzeltilmesi dâvasında mahkemenin uygulayacağı bir kanun hükmü değildir. Bu sebeple Anayasa'nın 151 inci ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri hakkındaki 44 sayılı Kanunun 27 nci maddelerine göre mahkemenin, bu maddenin kapsadığı itiraz konusu yasaklayıcı hükmün iptal edilmesi için, Anayasa Mahkemesine başvurmağa yetkisi yoktur. İtirazın yetki yönünden reddi gerekir.

Sonuç :

Yukarıda yazılı sebepten ötürü itirazın reddine 9/9/1965 gününde oybirliğı ile karar verildi.

Başkan Lûtfi Akadlı	Üye Asım Erkan	Üye Şemsettin Akçoğlu	Üye İbrahim Senil
Üye İhsan Keçecioğlu	Üye A. Şeref Hocaoğlu	Üye Salim Başol	Üye Celâlettin Kuralmen
Üye Hakkı Ketenoğlu	Üye Fazıl Uluocak	Üye Sait Koçak	Üye Ahmet Akar

Esas No.:1965/28
Karar No.:1965/45

Üye
Muhittin Gürün

Üye
Lütfi Ömerbaş

Üye
Ekrem Tüzemen